

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

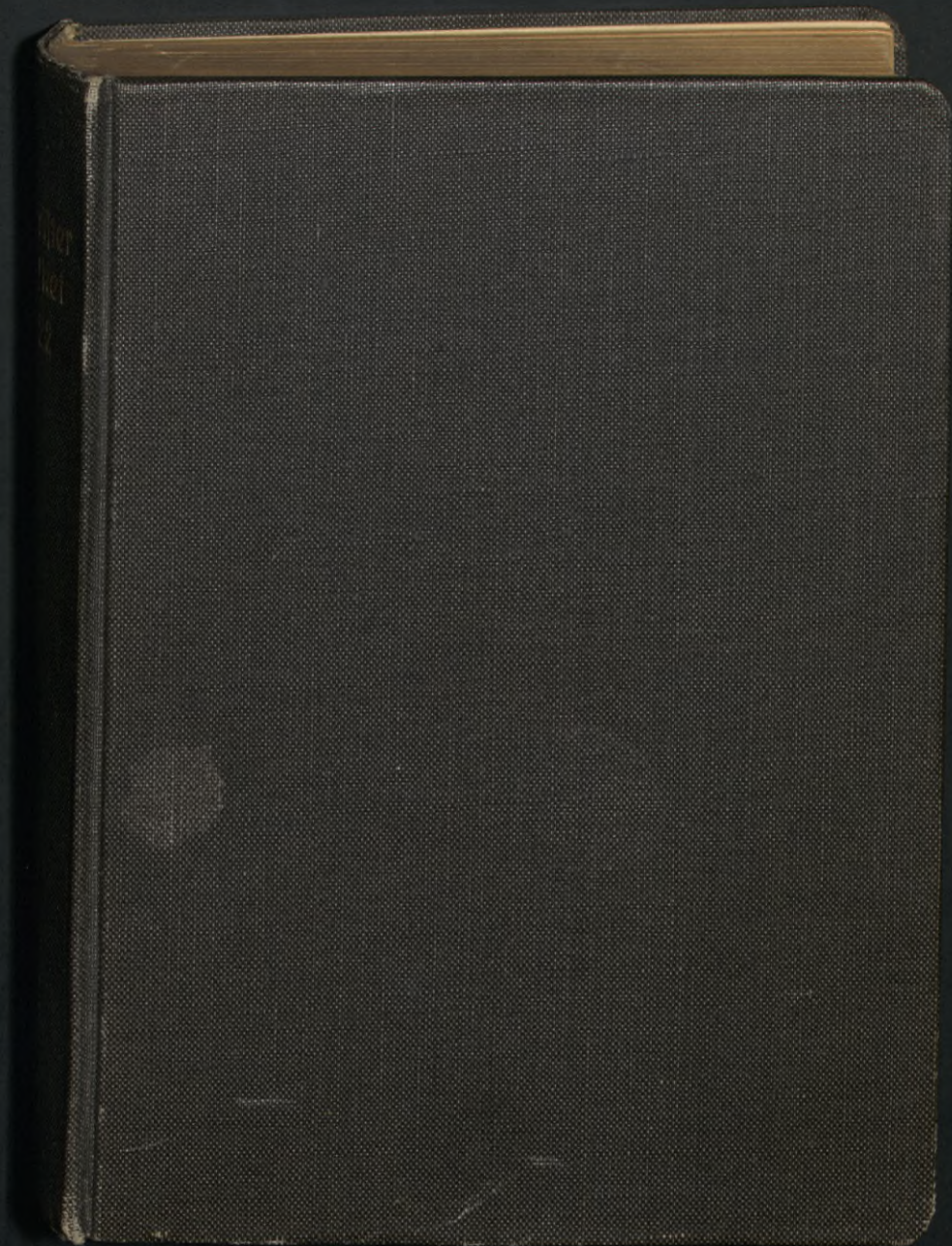
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

58

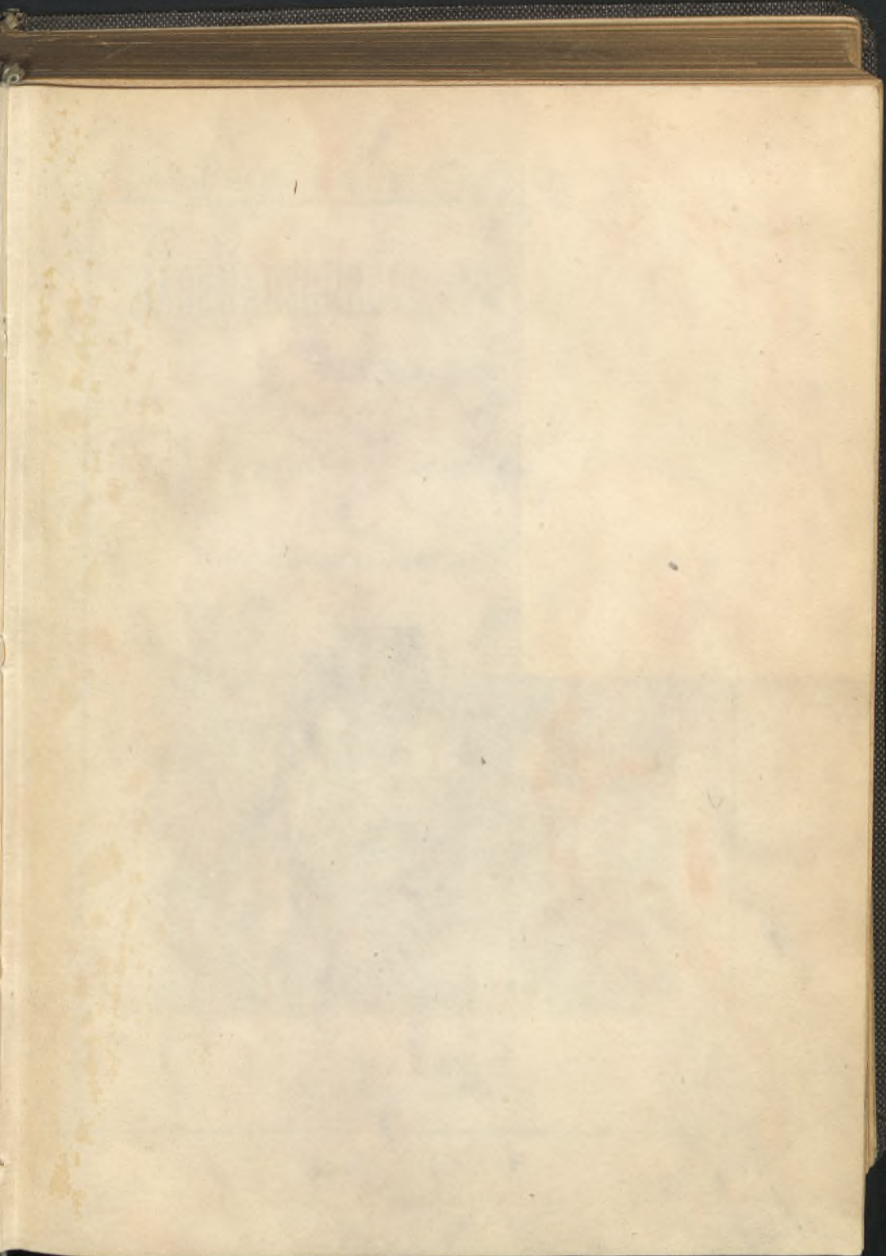
TRANEMÅLA

TRANEMÅLA
SAMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.
Saml.

ETT FÅGELPAR,
BERÄTTELSE
AF
LEA.

Med 3 illustrationer af Viktor Andrén.

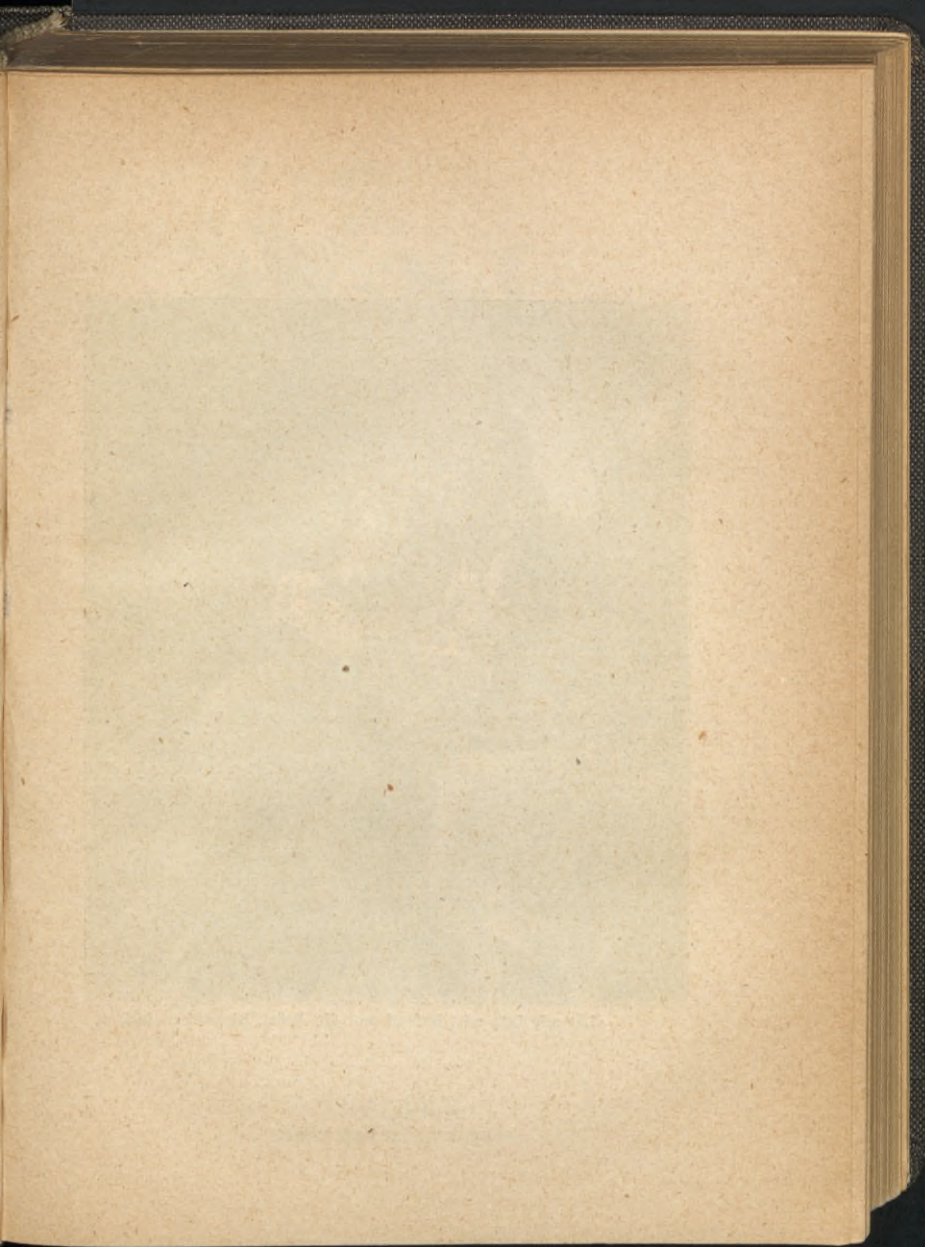
STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Pris 25 öre.

Öreskrifter för folket.

En samling smärre skrifter, lämpliga för folkläsnung och för sockenbibliotek samt till premier i folkskolor. — Hvarje häfte med en eller flera illustrationer.

- N:o 1. *Kung Oscar och Skogvaktaren.* Pennritning af Pehr Thomasson. 8:de uppl. 25 öre.
- ” 2. *Svenska kröningar.* Med porträtter af de flesta svenska konungar samt många andra illustr. 3:dje uppl. 25 öre.
- ” 3. *På Söder.* — *Onsdagsbröllopet af Sylvia.* 25 öre.
- ” 4. *Starke Per.* Bysägen från Upland af Nepomuk. 20 öre.
- ” 5. *En Bonde och en Soldat.* Tafla ur folklivet af Nepomuk. 20 öre.
- ” 6. *De begge limporna.* Skizz af Nepomuk. 10 öre.
- ” 7. *Kristoffer Polhem och hans verk.* En teckning för folket. 20 öre.
- ” 8. *Gamla historier för folket.* 1:sta samlingen. 20 öre.
- ” 9. *Räddande Engel och Drottning.* En episod ur Drottning Desiderias lefnad af Marie Sophie Schwartz. 20 öre.
- ” 10. *Gamla historier för folket.* 2:dra samlingen. 20 öre.
- ” 11. *Karl XII vid Pultava.* Hist. teckning af J. Mankell. 25 öre.
- ” 12. *Den blifvande bispn.* En tidsbild af P. Thomasson. 25 öre.
- ” 13. *En fyndig bonde* af Pehr Thomasson. Med 4 teckn. 25 öre.
- ” 14. *Vara och synas.* Berättelse af Onkel Adam. 25 öre.
- ” 15. *Stora Svenska män.* 1. Karl v. Linné. 25 öre.
- ” 16. — — — 2. Birger Jarl. 25 öre.
- ” 17. — — — 3. Axel Oxenstjerna. 25 öre.
- ” 18. *Laga Skifte.* Bysägen från Upland af Nepomuk. 25 öre.
- ” 19. *Sveriges och Norges förening år 1814.* Historisk teckning af S. A. Hedin. Med 4 porträtter. 25 öre.
- ” 20. *Öfvergången af Stora Bält* af J. Mankell. Med illustr. 25 öre.
- ” 21. *Stora Svenska män.* 4. Esaias Tegnér. 25 öre.
- ” 22. — — — 5. Magnus Stenbock. 25 öre.
- ” 23. — — — 6. Jakob Berzelius. 25 öre.
- ” 24. *Nya Riksdags-ordningen.* 25 öre.
- ” 25. *En gåfva af Kung Karl.* Pennteck. af P. Thomasson. 25 öre.
- ” 26. *Mäster Blomma* af Pehr Thomasson. 25 öre.
- ” 27. *Braskans marknadsresa* af Pehr Thomasson. 25 öre.
- ” 28. *Smärre berättelser* af Onkel Adam. 25 öre.
- ” 29, 30, 31. *Gamla historier för folket.* 3:dje, 4:de, 5:te saml. à 20 öre.
- ” 32. *Fosterländska sånger* af Pehr Thomasson. 20 öre.
- ” 33. *Från Pultava till Bender.* Hist. teckn. af J. Mankell. 25 öre.
- ” 34. *Hans, som kom till folkhögskolan.* 25 öre.
- ” 35, 36, 37. *Tio norska folksagor och äfventyr* af Asbjörnsen o. Moe. Tre häften, hvardera à 20 öre.

«Låt mig luta mitt hufvud mot ditt bröst, Richard.» (sid. 21).

ETT FÅGELPAR,
BERÄTTELSE
AF
L. E. A.

Med 3 illustrationer af Viktor Andréén.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1882.

tänken måbända på sjungande lärkor, poetiska trastar eller kuttrande skogsdufvor? Jag nödgas skingra denna ljufva villfarelse. Ett gökpar komme sanningen närmare, men ett gökpar utan vingar, utan spådomsförmåga, utan *mycket*, men *med* så pass af dessa vagabonders natur, att när en jemförelse skall göras mellan dem och *mitt* fågelpar, denna jemförelse utan tvifvel blir den riktigaste.

Mitt gökpar var helt enkelt tvänne människobarn, glada, bekymmerslösa, lättsinniga; utan aktgifvande på stunden, utan samlad erfarenhet af det förflutna och utan fruktan för framtiden. Man kan ej gerna vara lättare.

För att åtminstone i yttre mätto ge min lilla uppsats sken af ett ordentligt "konstverk", låter jag den 'sönderfalla' i tre afdelningar. Tillämpningen utesluter jag, för att ingen i det hela må se en predikan, och för att läsaren må kunna göra den själf, om han är fallen derför. Den kan äfven saklöst uteblifva.

Och nu börja vi med afdelningen

1,

som också skulle kunna kallas

Solskensperioden (jmförelsevis).

Scenen är en stor veranda, lätt skuggad af höga hängbjörkar, och med en vidsträckt utsigt åt en bred skärgårdsvik, i hvilken löfklädda holmar spegla sina kronors rika bladverk.

Personerna äro i främsta rummet det unga par, som i dag firar sitt hemkomstöl, och dernäst deras "vänner" som hjälpa dem dermed, d. v. s. som äta, dricka, hålla tal och hurra af hjertans lust.

Brudgummen, brukspatron Usell, skulle varit en vac-ker karl, om hans ögon i stället för att ständigt "flyga ikring" haft ett mera samlat uttryck och om icke vid hans mun allt för ofta spelat ett cyniskt drag. Men han var till ersättning liflig, vänlig, ja hjertlig, en "tusan så treflig kurre", enligt vännernas försäkran. Bruden var en täck liten varelse med grop i kinden och något af veronica chamædrys i sin blick, just en sådan der liten hjertklämma, försäkrade åter vännerna, som ingen man kunde se utan att beundra.

Sällskapet hade också hela förmiddagen varit i farten att beundra såväl de unga makarne sjelfva som deras i allo comfortabla, ja, lyxiösa hem. Man hade fallit i hänryckning öfver de vackra taforna och de rikt skulpterade möblerna af päronträ med sin glänsande sidenklädsel; hade sträckt ut halsarne som tranor, för att riktigt beskåda de dyr-

bara ljuskronorna af slipadt böhmiskt glas; hade strukit lätt med fingret öfver de med perlemor eller sällsynta träslag inlagda borden och hade slutligen låtit sin hänförelse kulminera framför ett antikt skåp, värdt åtskilliga tusen. Om en verklig konstkännare befunnit sig bland sällskapet, skulle han säkert inom sig anmärkt att det hela var mera grant än stilfullt, men det fans ingen sådan, hvarför allt beundrades på god tro. Middagen var i öfverensstämmelse med den andra elegansen. Dof-tande rätter, iskylda viner, dödsbringande glacer i form af kärlekstempel, turturdufvor och pilbågar samt till dessert de utvaldaste sydfrukter. Champagnen strömmade, rimmade och orimmade dumheter desslikes, i form af skåltal, smicker flödade, ögon glänste och kinder glödde, kort sagdt, det var en middag, af hvilken värdfolket med skäl hade all heder — bland tosingar. Klokt folk var der ondt om för tillfället.

Nu satt man på den storståtliga verandan och drack sitt kaffe med så många slags likörer till, att flaskorna utgjorde en hel liten arsenal. Äkta mokka doftade ur äggskalskopparne (som naturligtvis också beundrades) och äkta havanna bjödos omkring åt herrarne. Stämningen var mer än lifvad.

“Jag förmodar,” läspade en gammal goddagspilt till löjtnant, som med glansen af sitt namn betalade de middagsgästerna och supéer han åt hos sina vänner, “jag förmodar att ni, min nådiga fru brukspatronessa, själf valt denna smakfulla servis? Ingen annan skulle kunnat göra det så.”

“Nej visst icke,” svarade öppet unga frun; “det fans en annan som jag hellre skulle tagit, men Richard tyckte så väl om denna.”

“Så der lämpar sig en *verklig* qvinna efter den älskades tycken, äfven i småsaker,” yttrade brudgummen stolt och lade armen kring sin bruds lif. “Märken väl,

mina herrar, ingen opposition å hennes sida! Denna dygd bör belönas. Du tycker icke om servisen, min älskling? Nå väl, du skall aldrig heller dricka ur den mer — och med ett enda drag af sin väldiga hand sopade han från bordet och öfver verandans gallerverk minst ett halft dussin af de dyrbara kopparne, hvilka med ett svagt klagande ljud splittrades mot stenläggningen der nedanför.

“Det der stöter på öfverdåd, min bror,” yttrade en något så när sansad medlem af sällskapet.

“Bah,” skrattade ärden likgiltigt, “en affär på högst femti kronor! Högre värderar jag min lilla hustrus smak och eftergifvenhet. Jag hoppas att hon hädanefter skall förstå att hvarje hennes önskan är mig helig. En skål i botten för min Veronica“ — det var så han älskade att kalla henne för hennes blåa ögons skull — “och måtte hon förstå att jag ämnar göra hennes lif vid min sida till en enda lång, glänsande solskensdag. I botten, mitt herrskap, i botten, och må efter gammal god sed krossas i spillror de glas, ur hvilka en sådan skål druckits. Lefve min Veronica!“

“Lefve fru Veronica, fru Veronicas skål!“ ljöd det i alla tonarter, och långt ut åt de grusade gångarne kastades ett efter annat de vackra slipade glasen, i hvilkas brustna skärfvor eftermiddagssolen speglade sina stupande strålar.

“Och nu, mina vänner,” utropade värden i det han reste sig och fattade sin unga hustrus hand, “nu litet musik och en dans på maten!“

En nick åt betjenten, och snart ljöd genom våningen de klara men enformiga tonerna af ett “sjelfspelande piano“, efter hvilka hela sällskapet, med brudparet i spetsen, under yrande glädje svängde omkring. Det var den väl bekanta valsen: “*An der schönen, blauen Donau*“, som vevades fram . . .

Den unga frun glömde härunder att en icke oblandadt behaglig känsla vaknat inom henne, då hennes man sköflat den dyrbara servisen, men — det var ju ett bevis på hans stora kärlek för henne, huru kunde hon väl då vredgas?

Den klokaste blir blind på båda ögonen då han älskar, och Veronica älskade ömt sin man och trodde obetingadt på honom. Möjligt är också att hennes klokhets icke var så särdeles stor, äfven då hon *icke* älskade; säkert är att hon för stunden var lycklig.

“Det der bär åt — (talaren nämde orten),“ sade vid hemfärden en af gästerna åt en annan, som ej så noga kände till brukspatronens förhållanden.

“Han måtte vara stenrik,“ förmodade “den andre”.

“Gud vet; han ligger i stora affärer,“ svarade den förste, “och har varit allt möjligt annat innan han blef brukspatron. Emigrantagent, skeppsredare, mäklare, husägare — allt.”

“Hvad är det för ett “bruk“ på hans egendom?”

“Bara missbruk, inte annat än jag vet. Der *har varit* ett pottaskebruk, men om det ännu drifves, hvarpå jag ej är rätt säker, torde produkten af pottaska ej vara större än hvad som går åt till unga fruns pepparkakor. Men det kan göra oss detsamma. Usell är en tusan så trefflig kurre, hans fru en liten sötunge, och båda tycka om att hålla öppen taffel. Man kan alltid umgås der — tills vidare.”

Under ett halft års tid talades i hela trakten om ingenting annat än det lysande lif som det unga paret förde. Lilla frun åkte på visiter och till kyrkan — efter span, då ortens adliga damer nöjde sig med två hästar. Hennes toalett var öfverdådigt modern, hennes kusk och betjent buro livré — grönt och gult, eller ‘papegojafärgen’, som afunden kallade det — och tillställningarne på

Richardsfält voro både många och ståtliga. Det äkta paret hade dock sina små motgångar. Deras visiter hos de förnämligare grannarne besvarades visserligen, men deras bjudningar afslogos enständigt på ett visserligen artigt men bestämdt sätt. Somliga ville icke 'utvidga sin umgängeskrets', andra 'väntade främmande' och åter andra 'fruktade att fara hem i höstskymningen'; det var alltid samma otur. "En usel högfärd," sade brukspatronen då han äntligen "begrep chaisen", "en fördömdt usel bondhögfärd, rätt så adelsfolk de äro; de veta kan tänka att du haft plats på sparbanken, innan jag tog dig derifrån och gifte mig med dig, och att du på öret har reda på de fattiga summor de satt in eller tagit ut der och hvilka kunde vara lagom till drickspengar åt mina betjenter... vi ge dem tusan!"

Så godt var det, sedan man sjelf förut fått samma vackra present. Man hade i alla fall ganska roligt på Richardsfält. Om sällskapet icke precis var 'litet men honett', var det så mycket mera stort och bullrande. Middagarne drogo sent ut på aftnarne och spelpartierna in på mornarne, och dess emellan reste brukspatron ofta bort "i affärer". Vid sådana tillfällen passade det ej att lilla fru Veronica följde med, trots att hon ifrigt önskade det, och trots hennes mans storartade försäkran på deras annandagsbröllop att 'hvarje hennes önskan vore honom helig'. Det var minsann både si och så med heligheten nu för tiden. Smeknamnet Veronica hördes allt mera sällan, då deremot det prosaiska Anne-Sofi ofta dundrade genom våningen vid minsta försummelse å den unga husfruns sida.

Undantag funnos, det är sant, då det för tillfället af en eller annan anledning var flod i kassan. Då hette det åter i vännernas krets: 'min lilla Veronica', med

tillägg att: "förbanna mej, mina vänner, om någon ting går upp mot en liten söt och snäll hustru", men dess- emellan, vi äro ledsna att tillstå det, fick "Anne-Sofi, det sjäpet" skuld för både likt och olik. Hvems fel, om icke hennes var det att man ej kunde få anständigt umgänge? Hade hon någonsin haft ett presentabelt sätt? Visade hon ej ständigt en uppsyn, som om hon sute på ägg eller ginge på nålar? Fans det ett uns af "changtiljäss" hos henne? Mindre än hos prestgårdshönsen. Om inte man visste att hon vore hans, brukspatron Usells hustru, "kunde man förbanna mig tro att hon ännu sutte på pinnstolen i sparbanken som ett simpelt skrifbiträde".

Lilla Veronica var så ödmjuk att hon trodde hvart ord. Naturligtvis var det hennes skull, all den stund hennes Richard efter hennes begrepp var en gentleman i hvar tum, och hon grät verkligen ibland små solskens- tårar öfver sin oförmåga. Hade nu hennes man någon gång gjort goda affärer, upptagit ett större lån eller schackrat bort en egendom, aftorkade han med högst egen hand sin lilla Veronicas tårar, försäkrande henne att hon var riktigt söt sådan hon var och att hon tusen- faldt ginge utanpå alla ortens finaste damer, och så spe- lades, sjöngs och dansades det ute på Richardsfält så länge det fans något kvar af den "opåräknade inkomsten". När den var slut och gentlemannen förvandlades till en vanlig trumpen och orättvis äkta man, som lät sin "Anne- Sofi det sjäpet" fälla sina modiga tårar, fingo de rinna bäst de ville, och det hände till och med att han med en ed förklarade att han hade nog af en vattenkonst ute på terrassen; det kostade honom min själ vackra summor, den.

Men dylika små mörka moln undanskymde aldrig länge deras lyckas sol. En sanning var att den "tusan så treflige kurren" hade ett sätt att lossa på andra men-

niskors pung som var beundransvärdt. Alltid umgicks han med någon ny plan, för hvilken han förstod att intressera någon som förstod ännu mindre än han. Så anlade han efter hand en cikoriafabrik, en holländsk qvarn med så och så många par stenar, ett såpsjuderi, och en mekanisk tvättrinrättning, alla med stor kostnad och alla utan framgång. De lurade medintressenterna svuro förfärligt öfver honom, och sjelf svor han allra värst, naturligtvis öfver sin "otur", de ogynsamma konjunkturerna och det usla arbetsfolket, som aldrig gjorde sin skyldighet. Sjelf gjorde han verkligen sin; reste än hit och än dit, för att 'studera mönsterapparaterna på platsen', ja, låg en gång en hel månad (tillsammans med som han nu åter kallade henne: sin lilla Veronica) för det ändamålet i Köpenhamn. Sant var det, ty åtskilliga bekanta hade sett det glada paret än i Tivoli, än vid table-d'hôten på hôtel d'Angleterre och än på kungliga teaterns parkett...

Efter den betan närmade sig solskensperioden sitt slut. De otacksamma medintressenterna ville icke punga ut med mera än hvad de redan förlorat, och en och annan af de större långifvarne hotade med stämning för att återfå sitt. Förgäfvos erbjöd brukspatronen, för att få uppskof, åt den ene en skördemaskin och åt den andre sitt sjelfspelande piano som kostat 1,200 kronor; de knusslarne ville icke låta tala med sig, och så inträffade en vacker dag, fyra år efter hemkomstölet, att Richardsfält utbjöds på exekutiv auktion med löst och fast, växande gröda, inventarier och kreatur och inropades af "en stöfvel till förvaltare", enligt brukspatron Usells karaktäristik, som var så utan all bildning, att han inte en gång kunde skilja ruter från spader.

Och när hvar och en afhemtat sitt, och vårt gök-herrskap för sista gången satt på den vackra verandan,

drickande sitt kaffe ur omaka porslin, hände sig att unga frun, som i dag icke såg riktigt klart, kom att stöta till en af kopparne, så att den föll i golfvet och gick sönder. "O," utbrast hon häpen, "och jag som tänkte packa in detta sedan vi druckit!"

"Packa in *det*," svarade med omätligt förakt hennes herre och man, som lutade sig tillbaka i en bräcklig trädgårdsstol, rökande sin sista havanna, "packa in *det*?" Och med en titans vrede slungade han äfven nu brickan med hela dess innehåll långt ut på gårdsplanen. "Ha de bofvarne tagit allt *det* andra," röt han, "så kunna de taga påtåren på köpet. Hvad lipar du efter för resten, din gås? Lär af mig att bära ditt öde! Upp och ned — ned och upp, *det* är lifvets gång; konsten är bara att inte tappa concepterna."

På aftonen afreste vårt äkta par med ett par kappsäckar och dito lärar i nämndemannens gröna pinnkaret, för att gå nya öden till mötes. Det "knekade på" mellan rödskiftande skogsdungar och afmejade fält, förbi insjöar i violett aftonbelysning och stugor med krokiga vildaplar, uthängdt lingarn och hvithåriga barnungar, allt längre och längre bort, mil efter mil — år efter år, och stannade slutligen en stund i

Stora utförsbacken,

som vi ju kunna kalla afdelningen

2.

Det är i Stockholm vi återfinna vårt viftiga par, långt inne i en mörk gränd på ett "hotell" utan all slags klass eller rang.

Deras enda rum är allt utom presentabelt och påminner icke mera om salongerna på Richardsfält än en

skurbalja om en 'skänk med spegeluppsats'. Väggarna äro mörkt flottiga, och den halta soffan företer en bedröflig anblick med sitt hål i sitsen, ur hvilket nöthåret nyfket tittar ut. De tre stolarne äro i skarp opposition till hvarandra, beträffande färg, form och öfverdrag, och öfverensstämma endast i *ett*, dyster skröplighet.

Att vi återfinna vårt äkta par här, är emellertid till största delen vårt eget fel. Vi borde sökt dem strax de kommo upp till hufvudstaden. De bebodde då tre ganska ståtliga rum på *Kung Carls annex*, nekade sig ingen beqvämlighet och intogo sina fyra rätter hvarje middag. Toaletten var ännu oklanderlig, tack vare en del småsaker som man "räddat" undan det stora skeppsbrottet, och brukspatronens vårdslösa sätt mot betjeningen stälde honom högt i dennas aktning. "Det gäller att hålla sig uppe, nu mer än någonsin," sade han till sin lilla Veronica, som allt för ofta nedlät sig till en viss borgerlig vänlighet. Tiden blef dock unga frun lång, då hennes Richard om förmiddagarna var ute och "planerade" (han borde sagt flanerade), och hon ledsnade att i de stora speglarne betrakta sin lilla näpna fågelfysionomi, som onekligen bleknat en smula. Men när då hennes Richard, fortfarande hennes afgud, kom hem till middagen och berättade att det "var icke utan att han hade något i kikaren"; när han med högburet hufvud förde henne till table-d'hóten, eller med magnifik hållning tog plats vid hennes sida om aftnarne å kungl. teaterns parkett, då var hon åter lycklig och glad, likt ett barn som sluppit ifrån sin lexa, och hon grät eller skrattade med artisterna på scenen så hjertligt som om *den* världen varit den enda i hvilken hon någonsin lefvat.

Men, som sagdt, dessa sötebrödsdagar togo ett slut, då värden hade den oförskämtheten att efter en månad presentera sin räkning. Om och huru denna blef liqviderad

må vara osagdt; allt nog att brukspatronen lemnade hotellet med vida mindre glans än han kommit dit. Man hyrde nu två rum med fotogenkök, ty "det der fördömda värdshuslivet ledsnar man på i längden", förklarade brukspatronen helt husligt för en "vän", som han lyckades anfakta och få ett litet ficklån af, och nu började en fågeltillvaro, ett lif för dagen, som för hvarje ordentlig människa skulle varit olidligt, men som för vårt gök-herrskap icke var utan sitt behag. Ena gången åt man en Hasselbacksmiddag på ett par örhängen, som på det hela taget "var en sakramenskad lyx som man godt kunde undvara"; den andra åt man ingen middag alls. På måndagen vandrade sommarhabiten till assistansen och på tisdagen satt man på dramatiskn och njöt af "en fattig ung mans äfventyr". Dess emellan fick man "vigga". Så länge rocken icke var luggsliten och linnet hvitt och blankt, kunde man ännu visa sig ute och "göra affärer", d. v. s. upptaga större eller mindre lån af någon gammal vän, som till sin egen olycka kom i ens färvatten... Vid sådana tillfällen var lilla fru Veronica ännu lika lycklig som förr. Blott *en* gång hade hennes samvete oroat henne, och hon hade då blygt frågat sin man: "men Richard, kan det vara rätt att så der oupphörligt låna, utan utsigt att kunna betala? Lefva vi ej då egentligen på andras tillgångar; är det ej detsamma som att... att...?"

"Hvem f-n har sagt att inte jag tänker betala en gång — om jag blir rik?" lugnade henne brukspatronen, i det han serverade henne en präktig drufklase som han medfört hem. "För resten, mitt barn, kan ingen stiga fram och säga att *jag*, Richard Usell, ruinerat någon fattig. Medintressenterna i mina företag voro alla för-mögna, och det stod ju i deras fria val att gå in i affären eller icke, liksom det än i dag är en väns ensak om

han vill låna mig en summa eller ej. Det är på sådant sätt öfverflöd och brist utjemnas här i världen, och sådana personer som jag, hvilka råka på någon tids obestånd och derunder *nödgas* anlita andra, äro bara redskap i ödets hand för att utjemna en del orättvisor, som annars skulle tillväxa som tistlarne vid landsvägen. Rätt sedt, är jag en "*Deax usch machina*" — eller hvad tusan det heter; jag har glömt min latin... allt nog: sådana *måste* finnas."

Sedan denna efterglans af den forna solskensperioden försvunnit — och det var nu två år sedan — hade det alltjemt burit utför med stora steg, tills vi, som sagdt, återfinna vårt fågelpar i det usla näste vi beskrifvit.

Umbäranden af många slag hade de båda makarne måst genomgå, ja, egentligen *hon*, ty han, som beständigt strök gatorna omkring, nu med af nötning blank rock och med orent linne och dito händer, fick dock oftast ett mål af någon bekant eller hellre en hacka till ett sådant. Under tiden satt 'min Veronica' hemma och renskref. Det var ett träget och illa lönadt arbete, och hon skulle mer än väl behöft att hennes man hjälpt henne dermed, men derpå var ej att tänka. Han var alltjemt ute "i affärer", men hade sällan annat med sig hem, än "något i kikaren", hvilket aldrig realiserades. För de forna vännerna hade den under sin glansperiod "tusan så treflige kurren" blifvit en olidlig skräfta, hvars stora ord passade illa till hans slitna rock och stukade hatt, och de undveko honom på tre gathörns afstånd, om det var möjligt. "Sötungen" kände de helt enkelt icke igen, när de mötte henne i vänd kappa och urfäld klädning. För sina forna betjenter, som ej heller helsade på sin husbonde om de händelsevis mötte honom, var denne nu mera 'patron *Usel*', en qvickhet, hvaråt de sjelfva hade mycket roligt. "Hvad gör det," skrattade de, "om vi

taga ett / från den skräflan, då han tagit många tusen kronor från andra...?"

Höstmörkret föll tidigt på genom den trånga kam-marens smutsiga fönster. Veronica satt der inne vid en dunkel lampa, skref emellanåt och torkade emellanåt bort en tår, för det den ej skulle falla på papperet. I morgon skulle hyran ut, och det fans ej två kronor i kassan. Hon måste skynda sig att få färdigt innan Richard kom hem, ty han kunde göra som en gång förut i ett anfall af ädel vrede: kasta hela "det fördömda trälarbetet" i kakelugnen, och hvarmed skulle hon sedan förtjena en styfver? För honom var en sådan sysselsättning ovärdig, det insåg hon nog, men för *henne*... många dagar hade funnits, då han, upptagen af sina ständiga 'affärer' ute, glömt att hans Veronica satt hemma, utan en matbit, utan ett öre. Då var det ändå något, att kunna springa öfver till mjölmagasinet och få sig ett mandelbröd och ett glas skummad mjölk...

Det 'ramlade' i trappan.

"Gode Gud, det är Richard," mumlade Veronica, kastade hastigt ned renskrifningen i lådan och öppnade för sin man.

"Så du ser ut!" var hennes första häpna ord, då den forne eleganten girade in med hatten på sned, tråsigt skjortbröst och till hälften afrifven rockkrage.

"Ser ut, ser u-hut? Så som jag förmodar a-hatt en hjälte bör se ut efter stri-hiden... Det var på "Gyllne bågaren", ser du, dit jag ibland måste gå — hå, för att — bäh! — för att inle-heda affärer. Alborg, det nätet, var också der; *allt* hyggligt folk är der... Så säger han (drag af mig stö-höfveln!) någonting om att vi voro ett ra-haackarfölje, som bara lå-hånade — och så der. Bums, ö-hölbuteljen i hans planet, förstär du... Krick, ränner han gaffeln genom mitt skjo-hortbröst... de der fördömda

pappersbrösten hålla då aldrig heller ... och så var det fu-hull batalj. Men jag retirerade i tid, ser du, för jag vädrade poli-hisen, och en gentleman utsätter sig inte för den, inte ... Men den sku-hurkens sidenparaply tog jag med mig ... den ska vi äta opp i morgon, gu-humman min ... En *sådan* grobian gå med sidenparaply? Åh nej, inte så länge Richard Usell spelar "*De-ux-ex-machina* ..."

"Hör på, Veronica lilla, jag har något i ki-hikaren, du ... hvad säger du om det? Snart slut med prä-höfvotiden, och då är det *vi* som stoltsera ... Hyresvärden, sa du? Han är inte värd en ta-hanke. Kommer han, så slår jag honom i hufvudet med Alborgs paraply ... "*Dux-ur*" — du förstår —" och med en bred gäspning sjönk gentlemannen ned i soffans ena hörn och somnade.

Veronica betraktade honom med kärlekens innerliga medlidande. Motgångarna ha krossat honom, hviskade hon, annars skulle han än i dag varit den samme stolte, ädle Richard, som en gång önskade göra mitt lif vid sin sida till en enda lång solskensdag. Ack, det är icke *hans* fel att så icke blef! Men hvad som än må hafva förändrat sig, min kärlek har det icke, — och sakta som när en moder bäddar åt sitt trötta barn, sköt hon en kudde under den sofvandes hufvud, lade upp hans fötter i soffan och bredde öfver honom det enda täcket, hvar efter hon satte undan det stulna paraplyet, i akt och mening att återställa det följande dagen.

Hon skrufvade vidare upp lampan, drog en djup suck och framtog ur skrifbordslådan sitt nedlagda arbete.

Denna natts ansträngning under köld och fasta, tillsammans med många föregående natters och dagars, lade lilla Veronica på sjukbädden. Hennes man kunde eller ville icke tro att det var någon fara; nu som förr ströfvade han omkring från morgon till qväll 'i affärer', kom oftast hem med "något i kikaren", hvilket för ett ögon-

blick lockade fram den gamla gropen på hans lilla hustrus kind, hon som alltjemt trodde på honom; kom också någon gång hem med en kotlett, insvept i ett papper, och mera sällan med en "femna", det högsta belopp han nu för tiden kunde afpressa en vän. Han hade äfven en gång medfört en läkare, som skakat på hufvudet, ordinerat en sundare bostad, hög diet och frihet från alla sinnesrörelser, kort sagdt, allt hvad som icke kunde åstadkommas. "Alla läkare äro ena stympare," förklarade brukspatronen, sedan han med en artig bugning följt denne utom dörren; "de veta i grunden ingen ting, men göra sig alltid viktiga genom att profetera det värsta. Jag vet nog hvad som fattas dig, jag: det är en smula förströelse, och du *skall* ha den."

Veronica tycktes verkligen bli litet bättre. Hon kunde till och med kläda sig och sitta uppe någon stund, lyssnande till det enda ljud hon nu mera älskade att höra: sin Richards steg i trappan. Hon höll honom kärare än någonsin, ty hur vänlig hade han ej varit hela denna sista tid! Han var visst mycket ute, det är sant, men hans evinnerliga affärer tvungo honom ju dertill, och dessutom kom han nu mera sällan eller aldrig tomhändt hem. Om icke annat, medförde han en bukett violer eller konvaljer, och för några dagar sedan hade han till och med haft hem den sötaste lilla råthund, som efter Veronica blef kallad *Nicka*, samt en grönsiska med bur, för att hans lilla hustru skulle ha något sällskap medan han var borta. Det var ett kärleksprof som djupt rörde henne och som ännu en gång lockade fram den gamla gropen i kinden — och en ny tår i ögat.

Men en afton på våren kände sig den lilla qvinnan så förunderligt trött, der hon hvit som en snöklocka satt lutad mot det mörka soffhörnet. Hennes blickar flyttade sig långsamt mellan fågeln, som rastlöst hoppade upp

och ned på pinnarne i buren, hunden som låg hopkrupen i hennes knä, och buketten med konvaljer som hennes man haft med sig i går afton. Ack om han komme sjelf, tänkte hon; det skulle kännas så godt att luta sig mot hans bröst och somna in en liten stund . . .

Och det gick verkligen i trappan, nej, det gick icke, det *sprang*; det lät som hennes Richards steg från forna, gladare dagar.

Dörren sköts upp, och med glädjestrålande ansigte inträdde den efterlängtrade.

“O Richard, så lyckligt att du kom, så glad jag är deröfver!” — och tvänne aftärda trofasta armar slöto sig kring brukspatronens hals.

“Nu, lilla min Veronica, skall du bli frisk igen, jag är säker derpå, ty nu ändtligen kan jag förskaffa dig en glad afton. Se bara, min engel, se!” Och han höll upp mot dagen ett par spektakelbiljetter, som när man för ett sjukt barn visar en grann karamell. Låt mig nu sätta kappan på dig; du behöfver inte klä dig, du är så vacker som du är . . . ja riktigt vacker, *ovanligt* vacker, försäkrade han, betraktande förtjust ett par förrädiska rosor som sprungit upp på hennes kind vid hans ankomst. “Och droska har jag der nere du . . . *droska*, betänk det! En opåräknad inkomst, förstår du, som snart skall efterföljas af flera . . . Se så, min lilla Veronica, låt oss nu skynda, så inte vagnen får vänta!”

“Skicka honom tillbaka, Richard,” sade Veronica med något så ovanligt i sin röst, att det kom den lätt-sinnige mannen att spritta till som om han fått ett slag midt i ansigtet. Han såg på henne, såg ännu en gång — och vacklade ut om dörrn för att utan ett ord till motsägelse efterkomma hennes önskan.

Då han återvände kastade han biljetterna, som nyss gjorde honom så barnsligt glad, på bordet och satte sig

varsamt ned vid sin hustrus sida, medan hans hjerta slog våldsamma slag och han, för första gången i sitt lif, icke kunde finna ord . . .

“Låt mig luta mitt hufvud mot ditt bröst, Richard,“ bad hans stackars lilla hustru sakta med en röst, som tycktes komma långt, långt bortifrån, “och låt mig tacka dig, tacka dig ännu en gång för all din trofasta kärlek . . . Ack nej, rör dig icke, kalla icke hit någon, det är ändå för sent . . . låt mig dö så här vid ditt hjerta . . . det är snart, *snart* förbi!“

En stund arbetade det tungt inom den starke mannen, som när vinden före storm och slagregn suckar i ekens aflöfvade grenar; derefter föll en droppe efter den andra utför hans kind, medan qväfda snyftningar höjde och sänkte det breda bröstet.

“Veronica, o Gud, Veronica!“ hviskade han, och i ett nu stod det för första gången så klart för honom, hur han härjat detta späda lif vid hans sida, det han velat och lofvat göra till “en enda lång, glänsande solskensdag“ . . . Det stod för honom hur lycklig han kunnat vara och *hon* . . . hur ensam han nu skulle bli, hur hjälplös och sjunkande, och han grät ångerns och ångestens bittra, tunga tårar öfver sig och öfver henne, den unga visnade blomman i hans famn . . .

“Veronica,“ bad han med bruten röst, “*kan* du förlåta mig ditt spilda lif, din krossade lycka . . . *kan* du ha ett enda vänligt ord för mig?“

Hon lyfte ännu en gång upp hufvudet och såg på honom med en enda lång, förvånad blick. Derefter föll det tungt ned mot hans axel; hon famlade efter hans hand, som hon icke mera såg, och förde den till sina läppar, hviskande: tänk ej på våra bekymmer, älskade; hvad rådde *du* för dem? Tack för hela lifvet vid din sida; jag har ju ändå varit så lycklig, så lyck—lig, så lyck . . .“

Den sista stafvelsen blef aldrig uttalad. Hufvudet sjönk endast allt djupare och tyngre ned; en stråle af

den sjunkande solen hittade väg genom rutans dunkel och glänste för en sekund på de ljusa flätorna vid den olyckliges bröst och på spektakelbiljetterna bredvid konvaljeglasen; grönsiskan slog en gäll drill — och det blef skymning i naturen och i den ensammes hjerta: den lilla fågeln som hvilade der intill hade för alltid fällt sin trötta vinge . . .

Några dagar derefter sänktes en enkel kista, åtföljd af ett fåtal personer, djupt ned i nya kyrkogårdens mull. Men efter ytterligare en månad reste sig på den undanskymda platsen ett vackert monument, tolkande i förgylda bokstäfver att här hvilade

FRU VERONICA USELL,

DÖD VID 26 ÅRS ÅLDER.

ÄLSKAD — SAKNAD.

Samma afton monumentet restes, hördes från ett af Stallmästargårdens öppna fönster rösterna af ett lifligt bordsällskap. Värden i detta var den sörjande maken, som sedan han efter sin hustrus död *lifförsäkrat sig* och lyckats få ett lån på denna lifförsäkran, användt detta till ett monument öfver sin älsklings stoft och till en 'enkel kollation med ett par vänner', för att af hjertat dricka en högtidlig skål för minnet af den ljufva bortgångna . . .

3.

Lustigkurren.

Det var en höstdag, några år härefter. Vinden blåste frisk och sval i trädens glesnande kronor, krusade lätt den mörkblå vattenytan af en vacker insjö och dog stundtals bort i en svag suck, för att strax derefter vakna till lif på nytt och fortsätta sin rastlösa verksamhet.

På de afmejade åkerfälten glänste och glittrade det af den ännu ej fördunstade nattedagen, och denna hängde

likaledes ännu kvar i de lätta dvergnät som i konstrika väfnader suto utspända mellan törnbuskarnes grenar. Träden skiftade redan i guld och purpur, och igenom hela naturen gick, trots dess skönhet, denna djupa suck af vemod, som tyder på förgängelse och död.

På den stora bakgården till ett vackert herresäte voro en mängd åker- och körredskap, tråkäril och bohag af alla tänkbara slag uppstaplade, och midt i denna baby-loniska förbistring stod ett bord med ett par stolar: det skulle bli auktion.

Folk började samlas från alla håll, åkande och gående. Allmogen har en förunderlig dragningskraft till sådana "förlustelser", vare sig den tänker ropa in något eller icke, och denna gång var lockelsen större än någonsin. Det var ett stort hus som ramlat öfver ända, en herreman, som efter att en kort tid ha lefvat som hvar dag varit den siste, nu till följd deraf "dog en dag dess förr". *Det kunde man icke motstå.*

Fullastade pinnkareter knekade långsamt fram till gården, den ena efter den andra. Oviga karlar vältade sig ur eller hoppade tungt ned, medan qvinnfolken finga hjälpa sig af bäst de kunde, för att sedan rätta på hvarandras hufvudkläden eller skaka ned de uppvikta verkenskjortlarne, som i styfva veck omslöto deras bastanta former. Man var redan i färd med att pröfvande lyfta på bakdelen af någon arbetsvagn, rifva sig bak örat, spotta ut och anförtro hvarandra att den var "en uschel skralta"; eller synade man en träsoffa så noga som det gällt att räkna hvar qvistknagg deri, skakade ryggstycket, tittade i bottnen, på sidorna, mellan spelorna, och lemnade slutligen denna för en annan möbel, på hvilken man lika litet "spickelerade", men som alltid kunde vara "nöjsam te tittle på".

"Hocken ska ropa?" frågade slutligen en bonde en annan.

“*Lustigkurren*, vet ja’, eller *Usløyggen*, som di också kallar’n. Inte ä’ de’ bevändt me’ någon acksjon der inte *han* ropar. Och munlädret har han då i gång, de’ kan en inte säja annat . . . En kan skratta så en spricker när han ä’ riktigt i tagena. A dörka opp’et mäktar han, som då inte underligt ä’, för han har då både köfft och förstört så mö’et i sin dar, så han bör veta hva’ d’ä’ värdt . . .

“Ja, d’ä’ *patroner* så en kan ynke sej,” menade fader Mårtenson ringaktande. “Den här, som nu ger opp staten, har inte suttat på gården i två år, och han köffte’n i sin tur å en *ann’* tosing — ska de va’ en tår ur lom-meflaskan, Nils Person?”

“Tackar som bjuder — hä-a-h, de va’ gött! — Ja si, d’ä’ ingen reson i dom; di vill inte arbeta utan bara roa sej, kalasa och dricka champagnevin . . . äss en *bonne* skulle göra så, skulle de’ snart barka åt — titta, der ha vi *Lustigkurren* med sin hundracka! Nå, nu ska en si de’ blir lif i spelet. Jessingen, att en token en som han har vatt en finer herreman! De’ kan en då inte si . . .”

Nils Person hade rätt. Det var svårt att i den fin-nige, uppsvälde och sluskige auktionsutroparen, som nu, med vårdslös hållning, snedgångna stöflar och ända till den orakade hakan igenknäpt väst kom lunkande uppför gården, igenkänna *den* Richard Usell, som en gång, “fin som en kammarduksnål”, gungat i egen kalesch efter spann, gifvit utsökta middagar och glänst på kungliga teaterns parkett i skjortbröst med briljant-knappar, glacé-handskar och pince-nez . . . Och ändå voro knapt mer än tio år förflutna sedan den tiden . . .

Lustigkurren såg emellertid icke lustig ut i dag. “Han *blir*, när det lider fram litet,” spådde med ett bredt grin fader Mårtenson, som kände sin man och som nu gick bort och skakade hand med honom, tillåtande sig ett dumdrygt skämt, dels för att låta folk höra att

äfven *han* kunde vara qvick, dels för att visa hur en man sådan som han vågade behandla den forné herremannen och brukspatronen . . .

Denne nickade blott buttert till svar, lät sina dimmiga ögon öfverfara den allt talrikare folkmassan, smekte tankspridd sin lilla *Nicka*, som från hans fötter hoppat upp i hans knä och derifrån helt näsvist på bordet, samt drack slutligen ett djupt tag ur det stora glas med grogg, som en af gårdens pigor burit ned till honom.

Och så började auktionen. Uppropen under hela första timmen gingo utan vidare lif, hvadan den som kommit till stället uteslutande för att njuta af Lustigkurrens qvickheter, skulle ansett sig grundligt lurad. Men måhända tyckte auktionsutroparen att byttor och baljor, bykkr och köttinor — alltid de lätta förtrupperna i en dylik batalj — ej voro värda att slösa någon humor på. Fader Mårtenson fick emellertid rätt. Allt som tiden gick och groggen fylles på, började Lustigkurrens drag att klarna och han sände ut en och annan "bondqvickhet", liksom på försök. Den besvarades med dånande skrattsalvor och ökade bud, hvilket erkännande i sin tur uppmuntrade auktionsutroparen till nya "snillelékar". Ingen skådespelare, vare sig i lifvet eller på tiljan, är fullkomligt likgiltig för den triumf han skördar, och Lustigkurrens triumf var här så mycket större, som stället — och till en del äfven publiken — var helt och hållet främmande för honom och han var hemtad hit långt från den socken och den trakt, der han nu under ett par års tid utöfvat sin nya verksamhet.

"Pass på nu, godt folk," skrek Lustigkurren, "här ha vi nu 218, en *tvåmans pigsång* . . . det är ingen vanlig fårkätte, den. Hvem som helst kan ligga i den, på längden eller på tvären, rätt fram eller baklänges . . . der är rum för åtta personer; fyra ini och fyra inunder

och så kan man ändå kila med smågrisar... 4 kronor bjudet? *Sa'* hon 3 och 50, Lisa i Bräknet, så måtte hon aldrig legat i annat än i baktråg se'n hon föddes?... 4 kronor säger *jag*... 4: 50, många bud... kom ihåg, godt folk, sängen är så beskaffad att man kan hänga en silfverrofva öfver honom — om man har någon... 5 kronor, 5: 50, många bud... och porträtt af hela släkten omkring rofvan, alldeles som himlakroppar kring en sol... 5: 50, 6: 50; rätt så fader Bryngelson. I skall nock träda in i nytt gifte till hösten, kan en förstå; skada annars på så ståtlig karl... 7 kronor... nu reser sängen ifrån er, fader Bryngelson, ska' I tåla det? 8 kronor... 8: 75; bra, Lars-Mora, hur stor sängen är, så vet jag att *hon* kan fylla'n med ejderdun om det kniper... 9 kronor jemt; första... nå fader Bryngelson, ska I låta ett qvinnfolk ta ordet ifrån mun på er... första, andra... 10 kronor jemt... första, andra och tredje gång: *Hans Bryngelson från Skarffen.*

Här ha vi 219: *ett eldställ*, gaffel, tång och skyffel med förgyllda knappar alldeles som tre krigare med pickeihufvor... pass på, moror, det är don för *er!*... Med tången kan ni dra mannen vid näsan, gaffeln kan ni nyttja till planchett och skyffeln kan ni sätta en rök-gubbe på och springa kors och tvärs genom stugan efter julkalasen... 10 kronor bjudet? *Jaså* inte det! Nå så kör för 5 då, det måtte jag väl få... ni kan duka till presten med hela herrligheten vid nästa husförhör: knif, gaffel och sked; maken har han inte sett i biskopsgården... 5: 50; det var rätt mor Maja i Korsbrinken, hon är alltid herrskapsaktig af sig, hon... 5: 75... 6 kronor; riktigt, Sven i Åsledet; I kan sätta opp ett i storstugan på väggen som tre korsade värjor öfver Napoleons porträtt, som jag vet att I har förut... 6 kronor... första... andra... tredje gång: Sven i Åsledet, *ett eldställ*.

Nå, nu tror jag vi dåna med samma: 220 = *en tre alnars hög spegel med förgyld ram!* Titta hit grebbor, här kan ni se hela er figur, från hårbenan som går i zigzag, till tårna som stå in-åt... Och tittar ni *bakom* spegeln, få ni se er blifvande fästman... Jo *det* blir något att sätta i statrummet, en tocken pjes! 30 kronor bjudet — det är *röfvarpris* och därför kan ni gerna ropa... Hvad för slag — inga bud? Gubbar, I som ha multum på fickan, ska ni ännu i tio år till spegla er i snusdoselocket? Fem och tjugo måtte ni väl inte neka mig... Titta er i glaset bara, så får ni se att ni ser ut som khära-khärar, hvar eviga en! Kan ni köra hufvet igenom'en sa' ni? Skadar inte; det är qvicksilfver på baksidan... 20 kronor bjudet, nå det var ändå något så när hederligt, nämndeman i Aspemåla; spegeln passar till eran granna doter... 22 kronor... 22: 50... 24 kronor... si på bara, om I inte börjar begripa hvad pjesen är värd... fem och tjuge jemt... första, andra... 35 kronor? — mjuka tjenare! 35 kronor första, andra, tredje gång — hvems var budet?"

"Häradshöfding Eveling i Båråkra."

Ungefär i denna stil fortgick auktionen, hvilken blef allt lifvigare, ju längre det led på dagen. Aldrig hade Lustigkurren varit lustigare; skrattsalvorna dånade omkring honom, buden stego till en förvånande höjd, beundrarne i smorlädersstöflar och verkensrockar sträckte halsarne öfver hvarandra, för att riktigt kunna höra och se honom, der han, innesluten af en tät krets, tronade vid sitt bord med sitt alltid väl försedda glas framför sig. Ett kort uppehåll hade gjorts för middagen; men nu var klockan nära sex, och ännu fortgick auktionen med oförminskad liflighet. Visserligen skulle den fortsättas äfven följande dagen, ja kanske ytterligare en dag, ty förrådet tycktes aldrig vilja taga slut, men det var så

godt att begagna sig af den gynsamma stämning och dito väder som förefans. Ingen kunde veta hvad morgondagen bure i sitt sköte.

Nu, efter intaget kaffe, började uppropen på nytt. Protokollföraren-fjerdingsmannen, som tittat i Lustigkurrens nummerlista, medan kurren sjelf tände sin cigarr, yttrade halfhögt: "nu ha vi 514: *ett förteppjan*."

"514, *Ett fortepiano*," ropade Lustigkurren med sin dundrande stämma — "*ett sjelfspelande*," tillade han betydligt saktare, efter en ytterligare blick i nummerlistan "... hm ... enkom bestäldt för er, mina vänner, för att ni ska slippa *lära* er spela; det spelar af sig sjelft, förstår ni, bara man vefvar ett grand, aldeles som ett positiv ..."

"Konne en få höra en stump?" frågade allvarsamt nämndeman i Aspemåla, "annars bler de' som te köpa grisen i säcken ..."

En betjentpojke gick fram till instrumentet, som var utflyttadt på nedre verandan för att alla skulle kunna se det, och gjorde sig i ordning att vefva, som han gjort hundrade gånger förut. Lustigkurren såg upp från nummerlistan och bort mot instrumentet... hans pupiller vidgades, hans hand knöt sig ofrivilligt i det han halfvägs reste sig från stolen, han slukade instrumentet med sina blickar, liksom man stundom gör med ett ansigte som man tycker sig känna igen i hopen, hvarje muskel i hans drag spändes, och dock — han kunde ju misstaga sig; likheter finnas ju, både mellan personer och ting, utan att detta har något att betyda, och det hade väl varit en synnerlig ödets ironi, om han här, på detta främmande ställe och i detta sitt bedröfliga tillstånd, skulle tvingas att ropa upp sitt eget...

"*An der schönen, blauen Donau*" ljöd det gällt och klart från hans forna gamla piano, vittnet till så många glada fester och dåraktiga upptåg, till en kort lycka och

nu till en djup förnedring — och Lustigkurren sjönk sakta ned på sin trästol, lutade hufvudet mot armen och kunde icke hindra en ensam tår att falla på det nötta, grofva klädet. Han såg så klart "sin lilla Veronica" framför sig, som den första gång de valsat tillsammans efter dessa toner, såg henne ung och vacker... såg henne sedan vissnad och döende, och insåg med det samma ännu en gång uselheten i hela sitt förspilda lif.

Och medan han så låg försjunken i tankar på det förflutna, ljöd från instrumentet den ena glada, sprittande melodien efter den andra, perlande, jublande, hånande, och folkhopen stod förtjust och gapade öfver detta nya underverk, tills det äntligen sade kluck i instrumentet, och mängdens uppmärksamhet åter vände sig till auktionsutroparen, som icke rörde sig från sin hopsjunkna ställning.

"Nå-å, han Usell, *sofver* han," frågade viktigt nämde-man i Aspemåla, "efter han ligger så der på stup? Slå sej på rolighet nu och ropa opp speleverket men's vi ä' i tagena. Tocken en pjes konne va' förnöjelig te å ha, äss en inte köstar för möet..."

Men lustigkurren reste sig långsamt och visade för mängden ett blekt intresselöst ansigte.

"Någon annan får öfvertaga uppropen, om de skola fortfara — jag mår inte väl," förklarade han och lade ifrån sig klubban, medan hans lilla *Nicka*, hans enda verkliga vän, ängsligt hoppade upp och försökte slicka hans trötta ansigte.

"Åh prat, Usell," ropade en grof röst; "han må väl inte få dåningar som ett qvinfolk heller... ropa på bara, så te minstingen förtepjanot kommer undan i dag! Vill han se'n ropa opp sin egen hundracka på köpet, så ska' de inte fallera på budena, det kaverar *jag* för; de' kan han va' värd för sin rölighets skull..."

“Sälja min hund?” svarade Usell med gnistrande ögon, hvilka sökte talaren inne bland den tätta hopen; “inte om I salade ihop alla de smutsiga penningtrasor I eger... Det fins inte *en* bland er som förstår hvad en sådan vän är värd...”

Och med det trogna lilla djuret tätt tryckt till sitt beklämda bröst, försvann han långsamt ur mängdens åsyn, slående in med vacklande steg på en enslig skogsväg.

“Skada på khär,” yttrade med värdighet nämndeman i Aspemåla, “att han ibland ska titta för djupt i glaset;

en borde aldrig traktera'n, förr än han slutat acksjonen... si bara nu hur han vinglar!”

Om en nämndeman kunde misstaga sig, skulle vi säga att denne gjorde det. Det var minnenas styrka, icke spritens som i dag kom Lustigkurren att vackla.

Så småningom utrymdes auktionsplatsen. Grupp efter grupp, vagn efter vagn försvann i den kyliga aftonen, sökande på skilda stigar hem och härd. De funnos bland de hemvändande, som djupt inne i skogen

der en korsväg går fram under ekar och aspar, tyckte sig se en ensam vandrare med sin hund, smältande tillsammans med höstqvällens tidiga skymning och lutande framåt, som när man bär en tung börda. Kunde det måne vara Lustigkurren, han som alltid annars gick så rak? Somliga påstodo att det *var* han; andra förnekade det. Men de förra hade nog rätt: man kan luta under en mindre tung börda än den af ett förfeladt lif.

På Albert Bonniers förlag är under utgifning:

Den kunskapsrike **SKOLMÄSTAREN.**

Handbok i nyttiga kunskaper för alla samhällsklasser
utarbetad efter de bästa författare och tillförliggaste källor
af CARL ROSANDER.

Ny genomsedd upplaga.

Bland de många förtjenstfulla arbeten inom vår litteratur som mäktigt hafva bidragit att höja vårt folk till den aktningsvärda ståndpunkt det redan intager i fråga om allmän och medborgerlig bildning, torde äfven det närvarande arbetet vara berättigadt att ihågkommas. I tvänne betydliga upplagor har det utgått och vunnit spridning inom hela landet och från talrika håll har ett så ihållande bifall kommit det till del, att regeringen på sin tid till och med fann sig föranlåten att, som ett erkännande af fört:s inlagda förtjenst om den allmänna bildningen, bevilja honom ett penningeunderstöd.

Sedan en ny upplaga af detta arbete nu blifvit behöflig, framträder denna nu omsorgsfullt genomsedd och i flera fall tillökad, samt derjemte till ett betydligt lägre pris än det ursprungliga, hvilket var **12: 50** för hela verket, som omfattar 48 tryckta ark. Det utgifves nemligen nu

i 24 häften à 25 öre hvardera,

af hvilka dock de sista 4 häftena (21—24) **lemnas gratis** till subskribenter som uttagit och betalt de föregående tjugtu, och erhålla alla afnämare af hela verket derjemte en **särskild premie**, bestående af en större och vacker **Karta öfver Sverige.**

Hela verket erhålles således fullständigt för 5 kr.

Utgifvandet sker med korta mellanrum mellan häftena. 8 häften hafva utkommit. Hela arbetet utkommer fullständigt under loppet af år 1882.

6000226025

Göteborgs universitetsbibliotek

